МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ

УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ПРОДУКТИВНОСТІ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ

Інформаційний бюлетень щодо моніторингу цін на основні продукти харчування борщового набору

06.02.2024 по 20.02.2024 року

(капуста, картопля, цибуля, морква, буряк, томати, свинина, рослинна олія)

Шановні колеги та друзі!

НДІ «Украгропромпродуктивність» продовжує здійснювати моніторинг цін на основні види харчової продукції, зокрема на традиційний для всієї України борщевий набір, що особливо актуально під час повномасштабної війни, яку росія розпочала проти України 24 лютого 2022 року.

Завдяки плідній співпраці з Міністерством аграрної політики та продовольства України, ми маємо можливість, двічі на місяць, надавати Вам актуальні та достовірні дані про поточні ціни на основні види харчової продукції – борщового набору, з огляду на ситуацію на ринку сільськогосподарської продукції.

Слава Україні!

Автори: В. М. Івченко, О. С. Зірнзак, В.Ф. Іваненко, В. В. Головань.

Інформаційний бюлетень щодо моніторингу цін на борщовий набір з 06.02.2024 по 20.02.2024 року / [В. М. Івченко, О. С.. Зірнзак, В. Ф. Іваненко, В. В. Головань]. – К.: НДІ «Украгропромпродуктивність», 2024. –7 с.

Інформаційно-аналітичне видання містить інформацію про моніторинг цін та дослідження ринку сільськогосподарської продукції по окремим видам продукції за УКТ ЗЕД України. У виданні надано конкретну інформацію про цінову політику на ринках регіонів України, та проаналізовано його цінова політика згідно географічного простору країни.

За джерело інформації слугували дані науково-дослідних центрів, які були зібрані з 55 продовольчих ринків з 22 регіонів України. Запропонований авторами матеріал має науково-практичну цінність, оскільки надається оперативно, з висвітленням комплексної інформації, що ґрунтується на достовірності даних.

Видання розраховане на керівників та фахівців аграрного сектора економіки, спеціалістів сфери державного управління, менеджерів сфери зовнішньоекономічної діяльності, науковців, викладачів вищих навчальних закладів і коледжів, докторантів, магістрів, студентів та усіх хто цікавиться проблемою експортоорієнтованого розвитку і перспективами аграрного сектора.

ВСТУП

Що таке борщ?

Борщ є традиційною стравою української кухні. У гарячий суп на бульйоні зазвичай входить буряк, картопля, капуста, цибуля, морква та інші інгредієнти. Існує безліч рецептів борщу, але основний борщовий набір товарів залишається постійним. Овочеві культури у сільському господарстві поряд із виробництвом зерна – це найважливіший гарант харчової безпеки країни. Згідно з дослідженнями, середня річна потреба людини в овочах становить 13 кг.

Овочеводство складається з двох напрямків: вирощування та зберігання сільськогосподарських культур. Вирощування відбувається як у відкритому, так і у закритому ґрунті. Вибір технології залежить від кліматичної зони та особливостей ґрунтів регіону..

Що таке борщевий набір?

Борщовий набір - це комбінація овочів, які мають найбільший попит. Популярність продуктів пояснюється широкий спектр застосування. Зрозуміло, що ми зараз говоримо не лише про приготування конкретного супу. Розгляньмо, що входить до складу базового комплекту:

Картопля.

Це джерело мінералів, вітамінів та амінокислот. Картопля - гіпоалергенний продукт, тому його можна їсти маленьким дітям з 6-8 місяців, вагітним і жінкам, що годують. Картоплю можна вживати при проблемах із шлунково-кишковим трактом, при запорах та діареї, гастриті та панкреатиті, виразковій хворобі шлунка.

Виробництво картоплі в Україні стабільно протягом кількох останніх років і коливається в межах 18-20 мільйонів тонн.

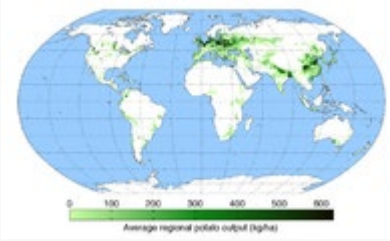

Сприятливі природнокліматичні умови України дозволяють вирощувати картоплю практично на всій території України. Однак найбільш сприйтливі умови і найвища урожайність картопляних ланів на чорноземних ґрунтах лісостепової зони.

Капуста.

Багата вітаміном С, вуглеводами, мінералами та органічними кислотами. Постійна присутність капусти у раціоні – це профілактика виразкової хвороби шлунка, дисбактеріозу та зміцнення імунітету.

Морква.

Багата кератином, селеном та вітаміном А солодкуватий на смак овоч підходить для приготування основних страв та десертів.

Буряк.

Невибаглива культура вирощування. У країнах Європи цей овоч вважається делікатесом. За кордоном він продається у відвареному очищеному вигляді у герметичній упаковці.

Поняття борщовий набір почало використовуватися в економіці через склад цієї страви. До нього входять базові продукти, які є в раціоні кожної людини. Зокрема, за цим показником здійснюється моніторинг динаміки споживчих цін. Вартість продуктів залежить від сезону та варіюється протягом року. Найнижча ціна спостерігається восени одразу після збирання свіжого врожаю. Коливання вартості позначаються інфляції, держава приділяє багато уваги стабілізації цін. Для людей з низьким рівнем доходу навіть невелике подорожчання може стати критичним, адже замінити базові продукти нема чим.

Що таке індекс борщу?

Борщовий набір має свій індекс - це кількість страв, які може дозволити собі людина приготувати з базового набору овочів. Цей показник дозволяє визначити

цінову стабільність, оцінити купівельну спроможність та розрахувати рівень життя населення.

Індекс борщу — відношення вартості продуктів у борщовому наборі для його інтегральної оцінки. Якщо говорити простою мовою – співвідношення "ціна-якість" з урахуванням інфляції. Значення розраховується за формулою **BI = Price / (IA × Infl),** де:

BI (borsch index) – індекс борщу;
Price - вартість борщу в гривні;
IA (integral assessment) – інтегральна оцінка борщу у балах;
Infl (inflation rate) – показник інфляції цього року.

У свою чергу інтегральна оцінка складається зі смакових та візуальних характеристик страви. При однаковому рейтингу борщового набору індекс може змінюватись. Покупцеві вигідніше купувати борщ із нижчим індексом, це означає, що продукти дешевші.

Для стабілізації економіки та підвищення рівня життя населення держава вживає комплексу спеціальних заходів, спрямованих на зниження цін на базові продукти. Націнку у торгових мережах контролюють антимонопольні служби. Зменшити вартість борщового набору можна шляхом організації ярмарків та ринків, де фермерські господарства безпосередньо зможуть запропонувати свою продукцію споживачеві без участі посередників.

Держава вживає заходів щодо стабілізації вартості на продукти:

Розробка законопроектів, що регламентують порядок встановлення цін та умови договорів між виробниками та торговельними мережами.

Виділення субсидій від держави на організацію ефективних сучасних овочесховищ для малого та середнього аграрного бізнесу;

Будівництво ринків у містах для реалізації місцевої сільгосппродукції, тощо.

Український науково-дослідний інститут продуктивності агропромислового комплексу
НДІ «Украгропромпродуктивність»
здійснює моніторинг цін на основні продукти харчування борщового набору, отримані з 51 продуктового ринка в розрізі 20 регіонів України станом на 20 лютого 2024 року та в порівнянні з 06 лютого 2024 року.

Борщовий набір

станом на 20 лютого 2024 року

Повний набір складається:

Картопля	150	грам -	**3,07 грн**
Капуста	100	грам -	**1,67 грн**
Морква	50	грам -	**0,95 грн**
Буряк	50	грам -	**0,96 грн**
Цибуля ріпчаста	50	грам -	**0,99 грн**
Томати червоні	50	грам -	**4,94 грн**
Олія соняшникова	20	грам -	**1,07 грн**
Свинина	100	грам -	**16,19 грн**
Всього:	**570**	**грам -**	**29,84 грн**

Борщ — це, безумовно, класика української кухні. Борщовий набір — це комбінація овочів, які користуються найбільшим попитом серед населення.

Мінімальна вартість продуктів борщового набору станом на 20 лютого 2024 року складає — **29,84 грн**.

Для порівняння 06 лютого 2024 року середня вартість цього ж набору складала **29,76 грн**.

Вартість борщового набору зросла на **0,08 грн**, що обумовлено сезонністю ранньої овочевої групи товарів.

Найбільше ціна зросла на **томати** на 4,05 %, до 98,82 грн/кг. **картоплю** на 0,99 %, до 20,46 грн/кг.

Ціна знизилась на **моркву** на 2,71 %, до 19,06 грн/кг, **цибулю** на 1,69 %, до 29,79 грн/кг, **капусту** на 0,54 %, до 16,7 грн/кг, **буряк** на 0,52 %, до 19,27 грн/кг, **олію соняшникову** на 0,93 %, і складає 53,52 грн/л, **м'ясо** на 0,46 % до 161,88 грн/кг.

НДІ «Украгропромпродуктивність»
запрошує до співпраці.
У разі зацікавленості звертатись на:
Телефон: 244-08-08
E-mail: uapp_god@ukr.net

Борщовий набір – тенденції та динаміка

Українським науково-дослідним інститутом продуктивності агропромислового комплексу проведено моніторинг 51 обласного та районного ринків у 20 регіонах України станом на 20 лютого 2024 року. Проаналізовано ціни на основні продукти харчування борщового набору у порівнянні з 06 лютого 2024 року.

Структура
та вартість однієї порції борщового набору

Структура борщового набору	Борщовий набір 20 лютого 2024р							Борщовий набір 06 лютого 2024р							20 лютого 2024 до 06 лютого, %		
	З м'ясом			Вартість 1 кг (грн)	Без м'яса			З м'ясом			Вартість 1 кг (грн)	Без м'яса					
	Норма грам	% в структурі	вартість грн		Норма грам	% в структурі	вартість грн	Норма грам	% в структурі	вартість грн		Норма грам	% в структурі	вартість грн	З м'ясом	Зміна вартості 1 кг	Без м'яса
Картопля	150	26,32	3,07	**20,46**	150	31,91	3,07	150	26,32	3,04	**20,26**	150	31,91	3,04	100,99	0,99	100,99
Капуста	100	17,54	1,67	**16,7**	100	21,28	1,67	100	17,54	1,68	**16,79**	100	21,28	1,68	99,46	-0,54	99,46
Морква	50	8,77	0,95	**19,06**	50	10,64	0,95	50	8,77	0,98	**19,59**	50	10,64	0,98	97,29	-2,71	97,29
Ст. буряк	50	8,77	0,96	**19,27**	50	10,64	0,96	50	8,77	0,97	**19,37**	50	10,64	0,97	99,48	-0,52	99,48
Цибуля	50	8,77	0,99	**19,79**	50	10,64	0,99	50	8,77	1,01	**20,13**	50	10,64	1,01	98,31	-1,69	98,31
Томати червоні	50	8,77	4,94	**98,82**	50	10,64	4,94	50	8,77	4,75	**94,97**	50	10,64	4,75	104,05	4,05	104,05
Олія соняшникова	20	3,51	1,07	**53,52**	20	4,26	1,07	20	3,51	1,08	**54,02**	20	4,26	1,08	99,07	-0,93	99,07
М'ясо свинина на кості	100	17,54	16,19	**161,88**	-	-	-	100	17,54	16,26	**162,63**	-	-	-	99,54	-0,46	
Всього	**570**	**100**	**29,84**		**470**	**100**	**7,65**	**570**	**100**	**29,76**		**470**	**100**	**7,67**	100,27		99,64

Вартість борщового набору з м'ясом зросла на 0,3 %
Вартість борщового набору без м'яса знизилась на -0,4 %